

מדינת ישראל
הכנסת

ס. ב.

פרוטוקול מס' 17/ב'

מישיבת הוועדה לחינוך ותרבות שהתקיימה ביום ג',
ד' בטבת תשי"ג - 20.1.1953 בשעה 11.15.

משתתפים:

- ס. פרסיץ - היו"ר
- ט. אונא
- ט. ארם
- ח. בוגר
- א. ברטן
- א. כלפון
- ס. כפרית
- ד. נצר
- י. סטילנסקי
- ר. צברי
- א. רזיאל-באור

חברים:

- א. דויטש
- ב. סינץ
- ו. רוזנברג
- א. דיטלט

מוזמנים:

- ב. צ. דינור - סר החינוך והתרבות
- א. ריגר - המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות
- ד. טסנר - היועצת הסטפטי של משרד החינוך והתרבות

נציגי עליית הנוער:

- ח. ריינהולד
- ד. אוטנסקי

ע. סימון - מנהלת בית-הספר החקלאי בעינות.

סר רגב - מנהל המחלקה לחינוך חקלאי במשרד החינוך והתרבות.

סר בן-אור - סגן מנהל משרד החינוך והתרבות.
סר בולדסטיט

סדר-היום:

- א. סיום הדיון בענין סחנה הטעבר בנתניה.
- ב. מסך הדיון בטאלת בתי-הספר החקלאיים, הטקצועיים והתיכוניים.
- ג. הפרוצדורה בקשר לדיון בתקציב בכלל ולתקציב החינוך בפרט.

הינו"ר ס. פרטיץ:

פנתחת את הישיבה.

ברצוני להסתמס ברטות לפתוח את הישיבה בכל סטפר חברים הנמצאים בחדר, אני מוכרחה להודיעכם, כי אינני רואה אפשרות כיצד נתגבר על עבודתנו אם אנו נטב רק סתל ישיבות בסבוע. אמנט הטנה הלכתי בדרך מהפכנית ודרסתי, כי עוד טרם סיגיסו את התקציב לכנסת, תוכל הוועדה שלנו לקבל את... תקציב החינוך ואת האינפורסאציה בקטר לכך על טנת שבטעה שיעלה התקציב על שולחן הכנסת נדע אנו את אטר עלינו לדרוש, וסה עלינו לתקן. אולם יחד עם זאת טרם עסינו עד כה את עבודתנו באמונה. אמנט שטענו הרצאות, והננו מתווכחים עליהן. אבל אני בינתיים סוטיפה לקבל חוסר חשוב סאד בענינים טובים סאנו צריכים לעבור עליהם ולדון בהם לפני סנגיע לדיון בתקציב כמו לסל, בענין הנוער העובד.

קיבלתי תזכיר חשוב בצרוף חוסר סאת ח, אנוך הטפנה את תסוסת לבנו לתדפיס שלו מעבודתו שנעסטה בטסח זה בעיריית תל-אביב. הוא גם סוכן להופיע בפני הוועדה.

אטר לבעיית הילדים העבריינים - פנתה אלינו ועדת השירותים האיבוריים וביקסה לקבוע זמן לעבודה ססותפת בענין זה.

נוסף לכך הטלתם עלי לפנות לוועדת העבודה בקטר לחוק עבודת הנוער, ועדת העבודה טליטה את דיוניה בחוק זה בסבוע סעבר ודחו את גטו הדיונים לסחר בבוקר בטעה 9.00. אולם סחר בבוקר מתקיימת אצלנו ישיבת הוועדה ולא נוכל להתפנות. על-כן גטרתי עם חבר הכנסת ה. בדגו סאנו נעיר את הערותינו בכתב ונבקס מהם להזמין אותנו לישיבה נוטפת בנידון זה, סכל מקוט להתחשב בדברינו; עברתי על החוק וטצאתי בו סקוסות תורפה רבים סאד ביחס לחוק ליטוד חובה לנערים אלה. אסתדל לדחות את הדיון בוועדת העבודה, אבל יחד עם זאת אני מוכרחה לדרוש סוועדת מסנה של ועדת החינוך תשב יחד עמי ותעבור על סקוסות אלה ותעביר אותם לוועדת העבודה.

כן קיבלנו סכתב ססחלקת העתיקות של סטרד החינוך והתרבות אטר בו הם מפצירה בנו להוציא לפועל את סיוורנו בסקוסות הסונים כדי לדעת מהו היקף עבודתם לקראת הדיונים בתקציב.

קיבלנו סכתב ססוסד הנוער להכסרה יטית ודיג אטר אף הוא דורס את טיפולנו.

עלינו לעבור על טני חוקים וטסבוע הבא כנראה סנכנס כבר לדיון על התקציב, הרי בטציאות זה אינני רואה כיצד נעטה את עבודתנו.

לכן אני מציעה, כי אנו נקיים 3 ישיבות בסבוע גם אם נצטרך להסאר ביום ד' אחר ישיבת הכנסת. אני טבקטת את חברי הוועדה להביע את נכוונותם לכך.

ס. כפרית:
אני מציעה, כי אנו נטב ביום ב' טטעה 14,00 עד 16,00.

הינו"ר ס. פרטיץ:
אפטר להטכים גם לכך. נוסף לכך אבקס סחברי הוועדה לבחור בוועדת מסנה לענין חוק עבודת הנוער.

ד. נצרי:

אני מוכנה להסתתף בוועדת טסבה זו.

ש. כפרלית:

גם אני מוכנה להצטרף לוועדה זו.

היו"ר ש. פרטיץ:

אנו נמשיך עתה בדיון על טחנה הסעבר בנתניה
וחברי הוועדה שיש ברצונם להוסיף ולטאול

שאלות יוכלו לעיזת זאת.

ד. נצרי:

ברצוני לטאול בקטר לפרטוטי דינוני הוועדה
בענין עליית הנוער. בטידה טאני יודעת
נהוג שהדברים הנסטרים לפרטום הם לרוב על דעת כל חברי הוועדה ובעלים
בהתאם לטיכוסים הדיונים. ראיתי, כי בעתון "חרות" הופיעו שתי
רשימות האחת מיום 13.1 והשניה - 14.1 המוסרות פרטים על דינוני
הוועדה לחינוך ותרבות. במטרים שם כמה פרטים מביקור הוועדה במחנה
בנתניה ובאמר כאילו ביטה בא-כוח עליית הנוער להצטרף על הנוהל במטור
זה. הרשימה השניה מוסרת את דברי חברת הכנת רזיאל-נאור ואוסרת את
אמר אמרה בוועדה, כי אילו היה זה קורה בלטרון מה סקרה במחנה הסעבר
היו הם מפרקים אבן על אבן. הייתי רוצה לדעת האם סותר לנו לטטר פרטים
על הדיונים בוועדה? עד כה לא היה קיים נוהג כזה. אם נלך בדרך זו,
הרי נראה לי, כי אין זה לטובת העבודה. הייתי רוצה לקבל על כך תשובה.

היו"ר ש. פרטיץ:

לצערי לא קראתי שתי ידיעות אלה. אולם
אינני מוצאת למתאים שהדיונים הפנימיים של
הוועדה ייסטרו לידיעת הקהל. הן טטום כך אנו דנים על ענינים אלה
בוועדות ולא במליאת הכנת. כל הדברים הדורסים פרטום מתפרטטים באורח
הטקובל - על-ידי יוטבת-ראס הוועדה.

אינני יודעת אם ישנן תקנות בנידון זה
בקטר לעבודת הכנת. אולי כדאי היה לעורר בעיה זו בוועדת הכנת,
כי לאמיתו של דבר צריך להיות נוהג טכזה. לצערי הרב כבר ניתקלתי בכך
טנספרת אינפורטאציה לעתונות טרט טאני טטפיקה לטטר הודעה אוטנטית.

אני יכולה דק לפנות בבקשה לחברים שלא
לעטות דברים כאלה להבא ולהטאיר את זכות טטירת הודעה אוטנטית לעתונות
ליוטבת-ראס הוועדה. אם ייסצא פגם בהודעות אלה - תהיה לכם הרשות
להעיר על כך ותמיד אטמע לכל ההערות שתהיינה בגבולות טטכויותי וטטכויות
החברים.

א. רזיאל-נאור:

עד כמה טידוע לי לא קיים טנהג האוסר
לטוחח על דברים טדנים ודיברתי עם אנשים
טונים. את בעיית עליית הנוער העליתי אנוכי בוועדה. כאמר הצעתי
לדון בכך אמרה יוטבת-ראס הוועדה שאף היא חטבה על כך. בטיחתי טטרתי
על התרטמותי הכללית ואם אמרתי סצריף טזה היינו מפרקים בלטרון טטום
טזו אחת הסערוריות, הרי אוטר דברים אלה בטנית.

אמר לדברים טאמרתי בקטר לנציג עליית הנוער,
הרי לידיעתכם, כי עד היום אינני יודעת את טטו. יש ובעתונים מתפרטטים
דברים טלפעטים הם גם לתועלת הענין.

20.1.1953

סיום הדיון בענין מחנה

המערב בנתניה.

אם הדברים מתפרסמים באיזו צורה שהיא
בטעם סדנים עליהם - אין זה לתועלת
הענין.

היו"ר ט. פרטיץ:

אני מצטערת שחברת הכנסת וזיאל-נאור לא עמדה על כך.

נכון הדבר שאין תקנות מטודרות בקשר לכך.
מכל מקום מבקש את חברי הוועדה לסליע לעבודתנו הסדומת, כי בעניני
חינוך היא היתה חסיד מסומת ולא נפגמתי בחילוקי דעות סיעתיים בטעה
שהיו דנים על עצם עניני החינוך. הייתי מבקשת, כי גם להבא נסמור על
אותו הסדר והכבוד שהיו נהוגים בוועדה ונסאיר את הזכות והרשות בידי
יושבת-ראש הוועדה לסמור הודעה באותה הצורה שאני כאחראית לוועדה יכולה
לעשות זאת.

עתה ברצוני לעמוד על דברי סר ריינהולד.
סר ריינהולד אמר בראשית דבריו, כי הוא מצטער לא על כך שביקורנו בא
כהפתעה, אלא שלאחר הביקור לא מצאנו לנחוץ לבוא אל האנשים העובדים
בעבודה הקשה ולומר, כי ראינו דברים אלה ואחרים ולבקש את הסברתם לכך.
סר ריינהולד אמר דברים אלה מסומט שאין הוא בקי כנראה בסידרי עבודת
הכנסת. איננו רשאים לבוא בדברים עם הציבור, אלא רק באמצעות מסדר
החינוך והתרבות. אני מוכרחה לסמור לכם, כי מיד לאחר טובנו מן הסמור
מסרתי לסר החינוך והתרבות על התרסמותנו הקשה מסוסד זה. להיפך, הוא
פנה אלי בטחאת עליית הנוער על סחזמנו אותם לדיון טבלי לדבר עמם על ק.
בדעתי היה לקרוא להם רק לאחר סאסטור את הדברים טראינו. כאשר מסרתי
לסר החינוך והתרבות על כך היתה דעתו של סר החינוך והתרבות כדעתנו.
אין כאן כל סאלה סלחאסטת טיסחון, אלא הזמנו אתכם לטיחה חברית, הזמנו
את האנשים העוסקים בכך כדי להסמיע בחוג מצוטצם של חברי הוועדה את אותם
הדברים סזעזעו אותנו באופן קשה.

אשר לעצם הענין - הרי כל אחד מאתנו
הקורס כבעיה זו יודע שעבודתכם היא קשה, ולפעמים קשה מנשוא. משום
כך אין להסאירכם בודדים בעבודה זו. יש לברר בעיות אלו בישיבות
משוחפרות ולחפש יחד הרומה. עלי לציון כי לא שמעתי כל דברי הצמודקות
כדברי נציגי עליית הנוער, כי לא היה כל מקום לכך. אני שמעתי מפיו
הסבר הדברים כמי שהוא רואה אותם. אולם לצערי הרב לא מצאתי סיפור
כדבריו, כי המצב לו היינו עדים כמחנה נתניה לא נגרם משום חיסולך של
המחנה, אם כי אני מוכנה לקבל שמספר דבריה נגרמן משום חיסולך. אבל
רוכ הדבריה לא באו עקב עוכדה זו. אינני רואה סיכה לנעשה כמחנה נתניה
רק משום שהוא נכנה בצורה טבניניו אינם מחאימים לעבודה פדגוגית. אינני
יכולה לקבל שהדברים טאנו ראינו כמחנה לא ניתנה אפשרות להנהיג הסגחה
מועילה יותר על התלמידים מכחינה פדגוגית; כלות היה הכרח לשמן בצריף
אחד ילדים בגיל 18 - 17 ובצריף סמוך לו - ילדות בגיל 16 - 12 טנים.
יכולה לקבל שהדברים טאנו ראינו כמחנה לא ניתנה אפשרות להגדירם ולהנהיג הסגחה
לילדים ולמדריכים כמו במוסדות אחרים. המדריכים אמנם התנדבו לחיות
יחד עם הילדים כדי למנוע תקלות. אולם זה היה צריך לסמט מחנה מעבר
למירן פדגוגי ותילדים היו צריכים להמצא עם זמן רב, הרי לא אחזר ככל
אותם האמצעים המריבנטטיבים צריך היה לאחרז כהם על מנת למנוע דברים
אלה.

ברצוני לומר לאדוניים ריינהולד ואומנסקי,
כי החבריה דיכורו כאן מתוך הדבריה שקראו בעתונות ומתוך אותם הדברים
טעיניהם ראו. לי באופן איטי היתה הזדמנות לדבר עם מספר אנשים טעטן
עבודה מדעית כמחנה וכיקרו כר כאנטי מחקר ראף. הם מצטרפים לדעה שהיתה עם
הזנחה. היו בורדאי סיכות רכות לכך, אך להבא יאטרכו לתקן את הדברים
הקטורים כמחנות. מטרת ריכות זה היא למנוע חזרה על הדברים שהיו עם
ולדאוג לכך שלהבא ימצאו הדבריה את סידורם המחאים.

ט. פרטיץ:

מר ריינהולד הדבריו ביקש לזכור כי אין נואמים במחנה 50 איש על 100 ילדים. הרי אחד, כי היר שמ' 350 הלמיד והיר כ-100 עובדים, כלומר, 84 עובדים ואחרים קטורים במחסן המזון. אולם גם דבריה אלה בענין הודולה עושים רושם קשה. אנו ראינו את המשרדים המסודרים בצורה אנושית ומכובדת מאד ואחר-כך ראינו את העזובה בחדרי הדיור של הילדים ובכיתות - לא יכולנו להמנע מן הרגש שמשהו מאד אינו בסדר. החומר האנושי המי בחדריה אלה - הרי באמצעים קטנים מאד ואהבה - דבריה אלה איננו אריכים להגיד למר ריינהולד - אפשר היה להפוך חדרים אלה לאי שמחה לילדים במקרה לטרות להת דמות של מחנה הסגר.

אני אומרת את דברי מתוך כאב גדול ואמר וסתוך השתתפות בערכם על שלא יכולתם מורם מה להתגבר על הקטנים והייתם אריכים לזאת את חרפת המחנה במשך מספר שנים.

ידועה לי בעיית המדריכים זר בעיה קשה מאד. אולם בניניה אלה יש לעשות משהו יוצא מגדר הרגיל ולא דרוקא מבחינה תקציבית. הן אנו יכולנו אריכים לעמוד על המסגר החסור הזה - הנורע שאריך לשמש פרטנציאל בכל עבודתנו החינוכית, הרי גם על משרד החינוך והתרבות וגם על הוועדה לחינוך ותרבות של הכנסת ועל כל האנשים הממלית בשאלה זו לראות מיצד להתגבר על כל אומן הבקיות החותרות תחת אפשרות של עבודה נאמנה בטחית אלה, כי כל עמידנו תלוי בהם. יוצא איפוא כי אם נאסרו כגון דבריה שרית, הרי חרונתם תחת - למצוא את הדרך לכך.

כ. א. דינור:

נציגי עליית הנורע הביעו את אערתם על ששאלה זו הועלתה לדיון בוועדה לחינוך ותרבות של הכנסת רק בקטר לענין מחנה המעבר. אולם הוועדה יכולה היתה למצוא הזדמנויות נאותות יותר לדון בעיית עליית הנורע.

מ. ארנא:

נדחה לי כי קשה לדון על מוסד במירוקר. ממל מקרה אלה שלא ביקרו במקרה קשה להם להבחין בכל הדברים. בדיון זה יש משהו הוצאת מסקנות על כל מפעל עליית הנורע. אמנם אין זה בדיוק כך, אבל קשה להמנע מזה. על-כן לקרי הוא דיון זה. יש לומר במפורש, אם כי דיון זה סבוך רק לענין נתניה, אך ממילא יש לו חלק למפעלי עליית הנורע.

אנו שמענו מנציגי עליית הנורע, כי הם ירעו שהמצב במחנה זה הרי לקרי ולדעתם קשה היה למנוע את הדבר אשר שהיו אריכים לעזוב את המחנה עוד לפני תקומת משרייתם ואז היה המצב שונה מזה שנראה בשעת הביקור. על-כן הייתי אציק, כי מאחר שהתחלנו לדון בענין עליית הנורע שיתנהל דיון יסודי בקטר לכך. אזי תהיה גם מוצדקת המסקנה שנוצית מדיון זה, כי הדיון הזה התנהל טביב מחנה המעבר בנתניה. אולם כמי שהבינתי מדבריה האחרונים של יושבת-הראש הרי אנו רוצים לתרום את תרומתנו החינוכית למפעל זה. אולם בזה שאנו מצינים לי קרי שיש לתקן - וכוונתי יושם לב להקרות אלה במפעלי שיעור בעתיד - הרי בכך שאנו מצינים דרוקא את ענין מחנה המעבר, הרי זה יוצר רושם כאילו ענין זה מסמל את כל הדרך החינוכית והגישה החינוכית.

היו"ר ט. פרטיץ:

בתאעור של חבר הכנסת אביא נוכל לדון רק כאשר נדון על סיכום הבעיה.

עתה אבקש את בני-כוח עליית הנורע לומר את דברם בקטר לדבריה שנשמעו כאן.

20.1.1953

סירת הדירון בענין משנה

המעבר בנתניה.

המטך הדירון בשאלת בתי-הספר

החקלאים, המקצועיים והחינוכיים.

ד. ארמנסקי:

הנני שמו שיושבת - ראש הורעדה עמדה

בדבריה על כך שאין להשאיר אותנו את

עליה הנוער בדרגים ויש לנסות להפיש במסותף דרכים ואמצעים שיעזרו לנו

להתגבר על העבודה הקשה שבה אנו עוסקים. העבודה הקשה תלויה בגורמים

רבים מאד וכן כמציאות של הארץ מה אנד חיים.

בשאלה זו העלה מר ריינהולד כמה רכמה

בעיות. הבעיה הראשונה שאותה אינן מר ריינהולד היא - שאלת המחזור

במדרגים בעלי אותה ינדלת ואותה רגישה - לא רק שיט צורך במסירות, כי

מסירות היתה גם במחנה בנתניה אצל כל אותה התנסיה שעברו שם - אלא בעלי

אותה גישה של אהבה לעולים הזרים למדריכים במהותם. אינן זו רק בעיות

עליות הנוער, לדעתו זו בעיה של היסוד כולו ויחסו לעוליות מצפון

אפריקה. לא קל לדרוט - ראולי קל לדרוט אבל קשה למלא - שמדריך

אסכנזי לא רק יגלה מסירות לעבודתו החינוכית לעולי צפון אפריקה, אלא גם

יגלה אהבה. אטמו מאד את הורעדה לחינוך ותרבות של הכנסת ראה מטרה החינוך

והתרבות של המדינה יעזרו לנו למצוא את האנשים הטלה אשר מתוך אותה גישה

סאינה אותה יושבת הישט יוכלו לקבל על עצמם עבודה חינוכית זו. עליית

הנוער חסמה לקבל עזרה מתוך התקציב. כי את הוקט מקום כדוגמת נתניה - אגב

בעוד 10 ימים לא יהיה קינה כלל מקום זה מסות שב-1.2.53 לא ימצא שם אף

ילד אחד - הרי ברור, כי את הוקטו מקומות כה דליות הסו משנה נתניה

הרי זה רק מחוסר תקציב מסות שלא הגינו לאותה אהדה. את נוכל לקבל את

העזרה הקטנה - נוכל למלא אחרי המבטות של הורעדה לחינוך ותרבות.

היו"ר ט. פרטיץ:

בראונני רק להעיר, כי איש מאתנו אינו

דרוש בניני מתו והדר. אנו עמדנו על

דברים אחרים - עובדה היא, כי המוסד נמצא בעצם היסולו. אבל מי יודע

את מטרותיה לא נצטרך להקים מוסד אחר ועמדנו בעיקר על הפעולות

הפריכנות שיש לעשות כדי להיות מוכנים למקורות השונות שנתגלו במחנה

זה.

בראונני להודות לבאי-כוח עליית הנוער

על כל האינטורמדיה שנחנו לנו. אנו נדון בענין רגטת את הצעותינו.

(באי-כוח עליית הנוער פרזביט את הישיבה).

סלחו לי חברים, אולם נדמה לי, כי חברת

הכנסת נאר לא היתה צריכה להעיר את אשר העירה כקשה לרשימה בעלונות

בנוכחות באי-כוח עליית הנוער. על-כן הליחי מאד מבקשת להמנע מלעלות דברים

כאלה בנוכחות מוסדות. אחרים, ומבקשת לרשות את הדבר בפניכם.

אשר להמלצות הורעדה בענין זה - לדעת

ניסיכה הראשונה בטבוע הגה נצטרך לטכת דירון זה. רשמתי לעצמי מספר

המלצות ואוכל להעביר זאת לחברי הורעדה על-מנת שנוכל תוך זמן קצר מאד

לסכת זאת.

ב. המטך הדירון בשאלת בתי-הספר והקצועיים והחינוכיים:

היו"ר ט. פרטיץ:

טרם שאנו נבנסים לדירון בראוני למסור את

רשות החינוך לחברים הכנסת ע. מימון מנהלת

בית-הספר החקלאי בעינות.

20.1.1953

המטן הדיון בטאלת בתי-הספר
החקלאיים המקצועיים
והתיכונים.

ע. מימון:

ברצוני לומר לכם מספר דברים, אם כי אינני יודעת בדיוק מה תפקידה של ועדה זו בטאלת החינוך החקלאי. ברצוני להביא את דברי בפני הוועדה לחינוך ותרבות, כוועדה הקטורה בכל עניני החינוך **סתראה בזמנה את החינוך החקלאי בארץ.** עוד לפני מלחמת העולם הראשונה ובמשך שנים רבות נידון הישוב בארץ ביחס להמרחת השממרה ותחזיית המטן החקלאי מהתנועה החלוצית ומאותם האנשים שכאו מן הגולה ובנו את הארץ. התיכונר הישראלי לא בנה את הארץ או עשה זאת בצמצום רב מאד. גם ילדי הארץ ראו את תפקידם להנדה מבני-האחרים. מעין התנועה החלוצית בחוץ-לארץ - אמס, ובארץ באו לידי הכרה, שיש הכרה לבנות את הארץ בתחומי-האנר ו**ראתור סאנו** כולנו יודעים על החרת שהוטל עלינו ועד כמה גדולה תלונו בקצמנו בארץ. נדמה לי, כי כל **בר-בי-רוב יודע** שיש להרחיב את שטחי החקלאות שאם לא כן, לא נוכל להתקיים בארץ - על כך מדברים כבר בכל החוגים ודבר זה ניטא על כל שפתוים. אבל ברוב המקרים, עד היום הזה, לא נעשה הרבה. ראו מה קטן חלקו של הנוער הישראלי בהמרחת השממרה. שמעתי, כי עומדים לגמור **בשנת חסי"ג** **מת בתי-הספר היסודיים כ-16,000** נערים ונערות בר בזמן שאנו יודעים מה קטן אחוז הילדים הפונה לבתי-ספר חקלאיים. על מטרד החינוך והתרבות לעמוד על כך ולראות מה קטן הוא מספר הילדים המופנה לחקלאות.

היו זמנים שהתקיימו בארץ מתוצרת חוץ, מאנשים שכאו מחוץ-לארץ, אלה אשר עשו מאמץ חלוצי-נפשי, אולם עתה עלינו לערר את אהבת החקלאות בדרכים אחרות. אלה אשר באו מן הגולה היו צמאים לעבודה, אך ילדי הארץ חושבים, כי הכל פתוח לפניהם והם יכולים לעבוד ולא לעבוד. אולם מצוים אנר למצוא את האמצעים ולעניין את ילדינו בטמח זה, כי הדבר חלוי רק בהם. מעטים מאד מן ההורים מסכימים שילדיהם ילכו בגמר בית-הספר החקלאי לערבות הנגב והדבר חלוי רק בילדים. אולם אנר יכולים להטמיע גם על ההורים כחך שהסכלתם של הילדים בבית-הספר החקלאי תהיה סורה לזו של בית-הספר התיכוני בעיר. נדמה לי, כי אחד **מצומים החשובים לעורר את אהבת האדמה** - מדעיה של המקצוע.

בשנים האחרונות היה מטרד החינוך והתרבות מכורן את כל הילדים המפגרים לבתי-ספר חקלאיים, או היו שולחים לחקלאות ילד בלתי מוכשר. אבל כחוצאה מכך לא יהיו לנו מורים טובים ובורדאי שלא יהיו לנו חקלאיים. אלה שכאו בתקופת העליה השניה, הרי באו מתוך הכרתם החקלאית, מתוך נעצועים לעבודה ולמולדת. אולם כיום אנר מוכרחים להקנות יחס זה על-ידי לימוד שיעמוד על רמה גבוהה, ובעיקר את אנר רוצים שיהיו לנו חסלאיים בעלי רמה תרבותית גבוהה, כי הם צריכים לשמש כמורים **אסדריכים בחקלאות**, הם צריכים להיות הישוב התרבותי. אולם מטרד החינוך והתרבות נותן מרורים בטמח זה, ובעיקר את לציין את העובדה שמספר **הסטיפנדיות הוא כה קטן**, שאלו בבקשה את נציגי מטרד החינוך והתרבות מהם הסכומים שהוא נתן לחניכיה החקלאיים בשנה האחרונה, האם בצורה זו חושב מטרד החינוך והתרבות לערר את אהבת ההורים והילדים ללכת לכמה?

כדרך כלל הנני רוצה לראות תכלית בדיוני הוועדות. **על-כן** על הוועדה לראות שמטרד החינוך והתרבות יגדל עד כמה שאפשר את מספר הילדים שילכו לכפר. ידוע לי, כי החינוך המקצועי אינו פתוח חסוב מהחינוך החקלאי. אולם מכונאים, סנדלרים ואפילו טרקטוריסטים יהיו לנו. אבל חקלאים ממש שיעבדו את האדמה ויחפרנסו מעבודתם - את זאת יעשו חקלאים שיטבו בכפר. יש הטוענים, כי הפרופורציה איננה נכונה ויש צורך לפתח מקצועות אחרים. אך עליכם לזכור, כי העת היהודי התפרנס חמיד על עבודת אחרים ויש לטרס דבר זה מתוך ילדינו. דבר זה אמטר לעטרה בעזרת ההסכלה, כי בלי הסכלה לא ילך היום הנוער לכפר. אמנם אינני יכולה לדבר באותה פטחוח סדיכר מר פיאט, אך ברור, כי בלי הסכלה חקלאית מקפת לא יהיה לילדים אלה קטר עם האדמה, ובעיקר מאחר שאנו זקוקים לחקלאים אינטלגנטים, כי הם יבנו את התרבות העברית בארץ הזו.

20.1.1953

המטן הדיון בטאלת כתי-הספר
החקלאית המקצועיים
והתחכונות.

ע. מימון:

לדעת, תפקידה של הורעדה לחינוך ותרבות
לעמוד עתה על המסמך ולראות את טכנת המאבק. מטרה כך יש להגביר את
החינוך היכוני-חקלאי או חקלאי-היכוני ולצידו במידה אפשרית את כתי-
הספר. לאפשר להורים לשלוח את ילדיהם לבתי-ספר חקלאיים על-ידי-כך
שיקטלנו את שכר-הלימוד - אם כי הוא איננו גבוה בהרואה לבתי-ספר
אחרים הנמצאים בעיר. כי שמעתי שדיבור על כך ששכר הלימוד בבית-ספר
מקצועי ללא מניחיה הוא 500 ל"י לשנה. הרינו להודיעכם, כי בית-הספר
החקלאי אינו עולה 500 ל"י לשנה והילדים נמצאים אצלנו במנימיה מסוים
שהוצאות מחכורת מהמנטרה ענפי המסק הטונים.

עתה הקטנו את מספר שעות העבודה של
החלמידים. הילדים הבאים אלינו. הם בני 14 שנים וגמורו את בתי-
ספר. יסודיים. שונים. אולם הנס בורים גדולים. בבתי-הספר החקלאיים
יש צורך לדעת גם מתמטיקה. הורעדה לחינוך ותרבות צריכה תחילה לבקר
בבתי-ספר אלה - הם אינם כה רבים בארץ - ולעמוד על סיבתם של כתי-הספר
והחניכיהם על חכניות לימודיהם ועל החסר שאריך למלא - זהו תפקידה של
הורעדה לחינוך ותרבות בזמן זה, אם אנו יעומדים בפני דיונים על תקציב
השנה הקרובה.

ע. מימון נכנסים לדיון.

היו"ר ט. מרסיץ:

ח. כוגר: לדעת, אסרה חברת הכנסת סיכון דברים יסודיים.
אנו חייבים להשתחרר מהמוטג - בחינות
בגרות, כי רק אלה הרוצים ללמוד מתמטיקה פסיקה או ספרות זקוקים לכך.
אולם מתקידנו הוא לתת לכל ילד אפשרות להתמחה בהתאם לכשרונותיו. כי
לא קימה ילד בלתי מוכשר ובעיקר אם הוא ילד נריא. הרי יש לו כשרונות
מסוימיה. הלומד. יש לתת לילד את המכסימרה האפשרי בהתאם לכשרונותיו,
כדי שלאחר מכן יוכל לעבוד עבודה פרודוקטיבית. במסך שונים רכות-מיתחנר
את בית-הספר הקימה אצלנו. כי היה צורך לגדל דור של אנשים שיתמסרו
לגאולת הארץ, ולהיות מחנכי הנער. יוצא אימרה. כי אנשים אלה צריכים
היו לשמש כמלינים של גדולי הניכוש. אולם עתה אנו במצאת ישראל וחסר
לנו אנשים שיכנו את הארץ וכמוכן, שיחאכרה.

מטניה אני לכך. כי החקלאות מהורה כסים
לקימנו בארץ אבל יש ללמד לא רק את החקלאות. כי ישנה מקצועות
שונים הדרושים לקימנו. על-כן יש צורך שהילדים ילכו גם לגימנסיה. אף
ההורים רוצים לתת אפשרות לילד לעלות. כל מי שיכול עושה זאת. גם
מקצוע החקלאות דורש לימוד לא פחות מאשר כל מקצוע אחר. כי בלי מדע
לא ניצור חקלאים שיכולו לבנות את הארץ. לכן יש לתת תעודה בגרות גם
כהכנה למקצוע החקלאות. בגימנסיה הרגילה יש מגמה חקלאית וכאשר נפתחה
מגמה זו אמרתי. כי זוהי המגמה הרגילה. כי היא חקלאית מסוים שבדרך כלל
מלמדים טבע מתוך הספר ובמגמה זו לומדים טבע מתוך החיים.

אני פונה עתה אל שר החינוך והתרבות ואל
מנהל משרד החינוך והתרבות שיעשו כדי לשנות את היות לתעודת הבגרות. כי
את הילד מתבגר ואינו רוכש את הדבריה הדרושים להתפתחותו כדי להיות אדם
פרודוקטיבי בונה ארץ - הרי אין לו גם יחס למקצוע. יש לשנות את היחס
לעבודה המקצועית. אסור לנו להנהיג בית-ספר מקצועי שלא יעמוד על 4
שנים. אין לעשותו בעל 3 שנות לימוד או 5 שנות לימוד. אלא רק 4 שנות
לימוד והוא הוא שאריך לתת את תעודת הבגרות ולא לסגור בפני כוגר כתי-
הספר החקלאיים את האוניברסיטה. כי אם הוא לא יקבל את החינוך החקלאי
הרצוי, הרי הוא לא יהיה לחקלאי.

20.1.1953

המסך הדירן בטאלה בתי-הספר

החקלאיים המקצועיים

והחינוכיים.

ח. בוגר:

כן הדבר לגבי כל יתר המקצועות. בתי-הספר המקצועיים צריכים לשמש כבתי-חינוך לילד בגיל 18 - 14 שנים ולקבל שם את המבטאים כדי לפתח את כשרונותיהם. יש להתייחס ילדים אלה ולהראות גם להורים כי איננו טורחים בפני הילדים את האפשרות ללמוד בבית-ספר גבוה, אלא להימך יש לתת לילד לבטוח את בית-הספר החינוכי-מקצועי ולאפשר לו בגמר הלימודים לעבוד עבודה פרודוקטיבית ולהיות ממנה. עליהם גם לזכור, כי העבודה החקלאית מבטיחה את קיומו של האדם יותר מאשר עבודה אחרת.

על-כן שר החינוך והתרבות ומנהל משרד החינוך והתרבות אריכים לאפשר לילד שלא יאבד 4 שנות לימוד על-ידי ריכוז כל הכוחות שלנו על-ידי חינוך עבודתו של הילד בשנים 18 - 14 בצורה פרודוקטיבית על-מנת שישיג מסהו בלימודיו. אם נסדיר דברים אלה, הרי ממילא הומכת טאלה החקאיב לטאלה ממדרגה שניה.

היר"ר ט. פרטיץ:

הבעיה הקומדת למנינו היא לא רק זו, מה צריך משרד החינוך והתרבות לעשות במסגרת זאת, אלא לראות גם את הסיבות לכך, כי אנו שמענו שלא רק מחוסר תקציב לא הגענו בחינוך החקלאי, מקצועי וחינוכי לאותם הממדים הדרושים. נקבעה עובדה כי רק חלק קטן מהנוער פונה לחינוכי אלה ויש לכך סיבות וגורמים שונים, על-כן יש להתייחס העניין בכל המסגרות.

ענה ברצוני לטאלה את חברת המנסח ע. מימון ואת האדונים: רגב וגולדשטיין, את נכון הדבר, כי בבתי-הספר החקלאיים הקיימים ישנה מקומות ריקים, למשל במפעל "ל ריצ"ו, הרי מה הסיבה למתיחת מוסדות חדשים או אין מנאללה את כל המקומות בבתי-הספר הישנים הקיימים כבר? הייתי רוצה לשמוע הסברה בקשר לכך.

ט. כפריח:

לדעתי צריכה להיות מטרה מעשית לדירן זה, למרות שאנו עומדים בפני דיונים על התקציב, ולא רק הכהרה גישתנו לעניין זה. מתוך גישה זו ברצוני לנגוע בשתי נקודות: א) יחסנו של משרד החינוך והתרבות לחינוך החקלאי; ב) טאלה החקאיב.

אשר לחינוך החקלאי - הרי אלה שמתחן דירן זה עמדו על ערך החקלאות, ואני כשלעצמי חיה חיי כפר, כלומר מספיק מעמדנו בארץ עגיה זו. ברור, כי הדרך הראשוני הוא ריכוז נקודות חקלאיות והליכה לחקלאות. כאשר נקט משרד החינוך והתרבות בדרך של הטבות הדברית על-ידי חיולית עם מורי בתי-הספר ומגישות עם אנשי החקלאות - הרי דרך זו הוצאותיה לא היו מרובות וברודאי לא התיינה הוצאות רבות להתרמות ובילוי יום אחד במסק או בכפר. דרך זו הינה מספיקה אפילו להקנות את ההבנה לעניין זה. הדבר צריך להינתן לילדיו בעיר, מן הגיל האקציר ביותר. אין זה מספיק שיוצאות לחיול ליות אחד או מברזים על שבוע החקלאות, יש להכניס דבר זה כקו יסודי ולעמוד על ערכו החינוכי של החקלאי. כבר עמד על כך שר החינוך והתרבות, כי יש לחנך את הנוער לעבודה לא רק על מליה, אלא על מעשים, כי דרך זו תביא ארחנו לשינוי ערכים.

שמענו ממנהל משרד החינוך והתרבות על

קו של ריחוי בתי-הספר החקלאיים וזאת בטענה שחסייה כוחות אינטלקטואליים בבתי-הספר החינוכיים ומתוך רצון לחת טטימנדיות וכן על הטגמה של בתי-הספר החקלאיים לתת לכוונות תקודה בגרות - הרי עלינו לזכור, ואיננו כה רשוקים מחיי הגולה כאשר כל אחד מאתנו ידע מיצר גדל

20.1.1953

המטח הדירון בטאלח בחי-הספר
החקלאיים המקצועיים
והחיכונים.

ט. כפריה:

הנוער היהודי שח' למה הוא טאף - לחקורנו בגרות לבית-הספר גברה
ולא לאירוח יוצר ולקבורד במר ידיד' אלה לבגל את העם בחוכר הוא חי.
הנערים היהודים היו לרופאים מורים מקידיה ואגרונומיה אבל לא
פועלים העובדים במר ידיהם. על-כן אני משוכנעת שכל המבמה שלנו היא
מפסעה ביסודה. עלינו לראות במסגרת החקאיב שיטנו ברוחנו כיצד יש לבנות
את הכל וגם מבחינה זו את להרבות בשנות לימוד בבחי-הספר המקצועיים
והחקלאיים. אולם יש להחילה לראות את מצבנו בארץ כאשר שלטת חוסר
ידיעה ולמנטריה של השפה וחברות ישראל. נוער זה צריך לדעת ערכי
יסוד אלה של בנין וחינוך האדם היהודי במולדת - הרי אל נדבר על
הקצרות גדולת לחינוך החיכוני בסטחיו הסוגים.

חברת הכנסת ע. מימון דיברה על הליכה
הנוער לחקלאות. אולם רוב רובם של כוגרי בחי-הספר החיכונים שהלכו
לחקלאות עוזבים עתה את החקלאות והולכים לאוניברסיטה ואינם מוכנים
להשאר במקומותיהם. אני מחכונת בעיקר לבני הארץ ולא עולים חדשים
אלא בניהם של אנשי העליה השניה והשלישית. בניהם אלה נשארו בעיר ולזכו
את הכפר ורוצים שלא להיות פועלים או עובדים חקלאיים המסחפקים בתנאים
קשים בכפר. אנו חיים באטליות וכעיקר כאשר שומעים על המספרים השונים
מה מספר הכוורת האינטלקטואלית, כמה אנשים חסריה לנו לקצונה ופקידות
ובכל השטחים האחרים. כן אנו עומדים עתה בפני בעיית יצור לחם שאין
לנו. לכן הפניה אינה צריכה להיות ליש לחת הסכלה חיכונית, כפי שחושב
חבר הכנסת ברגר. אמנת נכון הדבר, כי כוריה לא יבנו את הארץ ובעיקר
מאחר שהחקלאות שלנו היא מודרנית. אולם יש לחת לנוער את הבסיס והיסוד.
אין זו הדרך לבחי-הספר החיכונים.

כריוני לקסוד על דברי מר פיאם מנהל בית-
הספר הדורי טעמד על בעיית בית-הספר. אינו רואה צורך בקטר על מסרד
החינוך והחוכות, במרכן שאינני מטקיפה כך על הענין - מה נוחן מסרד
החינוך והחוכות לבחי-הספר החקלאיים, המועטים. מכירה אני את מצבם של בחי-
הספר החקלאיים שהוקמו ונחמכיה עד עתה על-ידי מועצת המועלות יש לחם
גרעון עצום. כ-5 בחי-ספר של מועצת המועלות מתחנכים 720 בני נוער
אשר 400 מהם ערלים חדשים ו-320 - נוער ישראלי. לנוער העולה אין
כל הכנה והכשרה יסודית למרות שהם הגיעו לגיל 15 - 14 שנים
והם מרם גמרו בית-ספר יסודי אם כי היו צריכים להנחת מחקאיבו של
חוק חינוך חובה. למעשה החמיכה שהם מקבלים הגיעה ל-30% של מסכורת
המוריה ללא עזרה וצירד וכן ללא הקצבה להוצאות אחרות והטקעות הדרושות
לבחי-ספר אלה. הסכומים הניתנים לבחי-הספר החקלאיים הם כה אפסיים
למשל בבית-הספר החקלאי שבחדרה יש 185 בני נוער וקיבלו ממסרד החינוך
והחוכות הקצבה בסך של 1,500 ל"י. בבית-הספר שבנחלת-יהודה קיבלו בסך
הכל 28 ל"י לחודש. גם הנוער שהגיע לגיל 15 שנים לא קיבל כל הכשרה
יסודית בבחי-הספר היסודיים. יוצא איפוא כי הסכומים הניתנים הם כה
אפסיים המהוריה גרות אפסי בקירות בחי-הספר החקלאיים. אינני אומרת כי
דבר זה נקטה מתוך רצון להרץ לבחי-ספר אלה. אולם זה נקטה מתוך אי-
ידיעה בורה כיצד חיות ומתקיימות בחי-ספר אלה, מה ניתן להם ומה רמת
בית-הספר.

החקאיב מצומצם מאד. אבל כאשר נצטרך
לדון את נדמל לקייה את המסגרת שנוצרה במשך השנה הרי נצטרך להקציב
סכומים לדבריהם החכויים ביותר ביעוד שקיבלנו על עאמנו. נצטרך לחיות
חי מאוקה, אבל זאת נקטה כדי שנוכל לבנות את הבסיס הכריא. על-כן
יש למצוא את הדרך לחמיכה גדולה יותר כדי לקייה לאו דווקא את החינוך
החיכוני בבחי-הספר החקלאיים. אלא שניתן חינוך מינימאלי שיכטיח את
ההליכה לחקלאות מתוך ידיעה ורמה תרבותית מינימאליים. אבל אין להזניח
את המעט שנוצר. מפאת חוסר הזמן לא אוכל לעמוד על בחי-הספר החדשים

20.1.1953

המסך הדירון בשאלת בתי-הספר
החקלאיים המקצועיים
והתיכונים.

ט. כמריח:

שהוקמו ומה ברוב ההתייחסות החדשה. לפרטני מרובי העוליים אין השכלה
מינימלית בעברית, תולדות היהודים, תורה, חשבון וכו' בית-ספר משמש מרכז.
על-כך צריך מטרה החינוך והתרבות להיבדק ולתת את דעתו על כך כדי לרכז
במרום מרובי עוליים מלגות מינימליות של תרבות, שמה לא יקרה מן לא
ימשיכו אלה להיות מתייבשים וכדורתי שלא יקרה זאת מניחה, בדרך הטוב.

ר. אהרי: לדעתו, עלינו להתרכז, הן סבחינות התקציב

הן סבחינות תשומת הלב, כשני טרבי בתי
ספר, בתי-ספר מקצועיים ובתי-ספר חקלאיים ודרוקה לא על בתי-הספר
ה יטריניים. מרובי הטיבות האחרונות היתה סקל החדה לקבל השכלה כללית
להיות מילי השכלות. הרי כהוצאת סכך רובר הית-הספר התיכונים לא תמיד
ידע מה לקרות בחומר שלמד ולא יכול היה להשתתף במשימות הקומדות בפני
המדינה. המשימה הזו של ריבוי בתי-ספר מקצועיים וחקלאיים הוה כצמח
אורך השעה.

דוגר כבר רבות על בתי-הספר המקצועיים
ולא רק סבחינה זו שהמדינה זקוקה להנטי מקצוע, לנחמנות לעבודה ומהבת
הקבודה, אלא נאמר ילד גרמו בית-ספר מקצועי, והוא בן שכנות מסוימות
הרי הוא הממונס את המשתחה והנסל של משמחה זו שאריך היה ליטול על
המדינה, איננו נרפל, כי הילד מפרנס את המשמחה ומטרה החינוך והתרבות
והמדינה צריכה לעזור בכך.

טרלה הדגש צריך להיות בקיור על בתי-
הספר החקלאיים, ולא רק עקב המשימה שהמדינה זקוקה עתה לחקלאות, אלא
גם עקב היותם לעבודה שיה לילד המתחנך בבית-ספר חקלאי תרונה מהחינוך
שמקבל הילד בבית-ספר מקצועי, לילד בבית-הספר החקלאי יש מבט עם הטבע
והצמח וזה יוצר יחס לעבודה ותוא פתחיל לשוב על העבודה החקלאית. כאשר
הוא ברמך בית-ספר חקלאי הוה נאמן לכל עבודה מקצועית אחרת, כי הוה
חונך לאהוב את העבודה. הקטר לעבודה בא דרוקא בחוץ בית-הספר החקלאי,
כי יש לו יחס למטרה זו - זו צריכה להיות ההרגשה.

אינני חושבת שישן לתת בבתי-הספר
החקלאיים השכלה היתרנית ומקצועית, זה אשר יכול להגיע לבחינות בגרות -
יגיע למך רזה אשר איננו יכול - לא יגיע. ארלה אשר לנו לעבודה שילד
מבטור אשר מטרונותיו דורשית ממנו להמטיך ולהשתלה באותו מקצוע ולהגיע
לדרגה אנושית בגובה במקצוע שלמד - גם זהו אורך המדינה. ידוע, כי
ישנה שחיות רבות בהם חטרית טומחית ובמקורות רבים יושבים אנשים, מאלה
סאינה יודעית את העבודה.

ארלה בכל זאת נשאלה השאלה מדרש אין
הנרקה נרהו לבתי-ספר אלה למרות טרונותיה לו אמטרות רבות. לדעתו
זהו כאלונו של בית-הספר העממי, וזאת מכמה סיבות אשר גם המפקחיה עמדו
על כך. בבתי-הספר היסודיים אין מלמדים את הילדים על הטבע הסובב אותם
יוצאים עמם לשדה לראות את הפרחים ולקרוא בשמם מתוך נחיה האומרת
כי יש, למפל הילד בהחאת לסביבה בה הוה חי, יוצא חיפוא, מי במידה
שטור מלגלם את הילד למירובית אחרית, הוה מתרחק מן החדמה, הצמח והשדה.
בשמה זה צריכה להיות חדרה לגישה שהיתה קיימת מן בבתי-הספר היסודיים
לחינוך החקלאי, יש לנו אפנה ממקחיה ומרוביה לחקלאות, אך כזה מרת
יצאנו ידני חרוננו, אבל כל האוירה בבתי-הספר היסודיים היא טרנה מזו
שהיתה, כרונתי למך שלילד היתה ידיעה מבורסת בחקלאות ובטבע ולא
להמורה גם למטרה טעות ואיננו יודע מה לעשות בכיתה והלימוד הופך מילולני
המיקוח החקלאי מתחיל מכיתה ג'. אבל פעם כאמר לא היה מיקוח חקלאי ולא
היה מורה לחקלאות, התחילו כבר בכיתה א' לעשות גינות ועתה מתחילים
זאת בכיתה ג'. אף המרבים בסמינריות איננה מסמלית בשאלה זו בצורה חיה.

ואין

20.1.1953

המטן הדיון בטאלת בתי-הספר
החקלאיים, המקצועיים
והתיכוניים.

ד. צברי:

פעם היה לוקח מר מדגולין את תלמידיו הטמינרים לסדות והיה מחיה לימוד זה וכאשר היה מורה יוצא לטייל עם הילדים היה יכול לקרוא בטמות הפרחים טובים. עתה לא קיימת יותר אורח של חקלאות. אינני יודעת מדוע אין מטפלים בטאלה זו באופן כללי? ייתכן וצריך לחוקק חוק בנידון זה. מדוע אין מטפחים את האוירה הזו? שאם לא כן אין זה נותן את ההמסך הרצוי ולא את הפירות הדרושים.

מ. ארם:

שאלת החקלאות אינה טאלה תקציבית. אולם כל עוד תהיה החקלאות ככל מקצוע אחר, אין טיכונים למסוך לחקלאות כמקצוע. ייתכן ועקב הטמינות, הלחץ והמזוקה נישקפים איזה שהם טיכונים. אך כל כוחה של החקלאות היה לא בתקציב ולא בטכניקה, אלא בדבר הסיגרת הנקרא חזון ולא עקב העובדה שבגיטנטיה הרצליה היתה סגמה חקלאית, אלא מסום סטם נמצאה תנועה הטומר הצעיר. אילו היו מקבלים אותם הבערים והבערות שהיו חברי הטומר-הצעיר את המקצוע הטמוכלל ביותר ללא הקן שלהם - לא היו הולכים לחקלאות. עתה מקצצים כנפיו של חזון זה. לדעתי, כל בתי-הספר החקלאיים שהקימו את החקלאות, הרי אם הם לא יהיו קטורים אם איזו שהיא תנועה קיבוצית או תנועה טוטבית - לא יצא דבר מענין זה. כי החקלאות לא קמה בארץ על-ידי בתי-הספר החקלאיים. אילו אפשר היה לעשות טטאטיסטיקה היה דואה חבר הכנסת בוגר כמה טבוגרי בתי-הספר התיכוניים שלא היתה להם כל ידיעה בחקלאות הסתתפו, במפעל הנקרא - ההתייבות העובדת. לדעתי, הימה זו יכולה להיות אחת מן הטטאטיסטיקות המפוארות ביותר. דבר זה בא לא מסום טבני נוער אלא קיבלו חינוך חקלאי בגיטנטיה, אלא מסום סלגיטנטיה פרץ זרם שאתם נלחמתם בו. אבל אלה הניחו את היטוד. ברור, כי כל זמן שלא נעלה את התנועה ההתייבותית המתבוטטט שאין לה כל רזרבה טחוף-לארץ אנו נעטוד בפני קילוח דק ואחר-כך גהירה חזרה.

אסר למגמה החקלאית - הרי אם הכוונה להוציא אגרונומיים טובים, אינני יודע אם לכך הכוונה; או שאנו מתכוונים להוציא אנשים הנקראים בטלה הסיגרתית - חלוצים. לעודו של בית-הספר החקלאי - מיזוג הטבטים ואי-אפשר לעשות זאת דק על-ידי לימוד המקצוע. בעינות, למסל, מתחנכות לא דק חקלאיות, אלא הן תהיינה לאחר מכן מעוררות וצמודות לענין זה. לכן אינני רואה את נקודת הכובד בתקציב.

דעתי היא, כי כל ענין החינוך החקלאי צריך לעבור למסוד החינוך והתרבות וזאת מטעם של ריכוז הדברים, ולא לחלק כל דבר לחוד. היום התכנסה ועדת הפנים יחד עם ועדת הכספים ומנטים לסכם הצעה אשר הופכת את הטטסלה למעבדה של כל רסת החינוך. טהחלטה זו צתקבלה ברור, כי הרטויות הטקוטיות והטטסלה אחראים למטכורת הטורים בכל טאת האחוזים, אין זה כה פטוט. לכן אני מציע לכלול במסוד החינוך והתרבות כל דבר הקטוד בחינוך. כיצד יוסדר התקציב - זה עבינה של הטטסלה כולה.

על-כן לדעתי, הבעיה העומדת בפנינו היא אם בתי-הספר החקלאיים יעלו טחדט את החזון, את ההצטדה לענין זה וההליכה לכפר - זוהי נקודת הכובד של החקלאות, ובעיקר אם אנו נודע, כי החקלאות איננה מקצוע והחקלאי קנדט לרופא ואפילו למהנדט - נחתור למטרה.

חפוצדורה בקשר לדיון בתקציב
בכלל ובתקציב החינוך בפרט.

היו"ר ס. פרטיץ:

בשבוע הבא נמשיך בדיון על בת-הספר
החקלאיים, המקצועיים והתלכונים.

ג. הפרוצדורה בקשר לדיון בתקציב בכלל ולתקציב החינוך בפרט:

היו"ר ס. פרטיץ:

האם חושב שר החינוך והתרבות שהתקציב יונח
בשבוע הבא על סולחן הכנסת?

ב. ז. דינור:

אני מספק.

ל. טטילנסקי:

אשר לדיון בתקציב - אנו עומדים עתה
בפרסה זו וסתוך הנסיון של שלוש שנים,
הרי יש לי הרגשם שכל הדיונים הם לסוא, אנו דנים, סוקלים ותרלים
והדברים נטארים כתובים על הנייר, על-כן יש תחילה לברר בוועדת הכנסת
או בכל מקום מוטמן מה תפקידה של הוועדה לחינוך ותרבות בדיונים על
התקציב, כי ההרגשה היא שאין ערך לכל עבודתנו.

היו"ר ס. פרטיץ:

לא הנחתי ידל סבעיה זו, אולם מאחר
שחבר הכנסת טטילנסקי עורך בעיה זו,
הרי פונה אני לחברי הוועדה לחינוך ותרבות הטסתפלים גם בוועדת הכנסת
לעזור להגיע לבירור טופל בענין זה, ולהחלטה הסחילבת גם את ועדת
הכספים שנוכל לקיים ישיבות מסותפות כדי שבעוד מועד תהיה לנו הספעה
על חלוקת התקציב.

יש לציין, כי עתה מתרחסים דברים טובים
בוועדות הכנסת הטונות סתהיה להם הספעה ניכרת על החינוך ואינני יודעת
אם לטובה או לרעה, את זאת יגיד העתיד. יסנה הצעה ואני סוטעת סזו
כבר החלטה סהרטויות הסקוטיות תוכלנה להסתטט ב-7,5% טטט הכנסה לטובתן
ולהחזיר את האחויס הזה לאוצר על-סנת לסחרר את הרטויות הסקוטיות סעול
החינוך היטודי. לי יש חססות טובים בקשר לכך. ייתכן והתקציב בכלל
יתאזן במידה טטוויסט. אולם מה יהיה על כל אותם הדברים סזו רוצים
להטיל על הרטויות הסקוטיות בקשר לחינוך תלכוני, מקצועי וננחלת הלסון.
נדסה לי, כי הדבר נעטה מבלי לעסות את החיסובים הדרוטים טראט. אני רק
אוסרת את דעתי סבלי סניתן לי עדיין לעסוד על כל הדברים האלה. בסיוחד
הנני רוצה לבקט את שר החינוך והתרבות וסטרד החינוך והתרבות לבדוק את
הדבר מבחינה טעטית כדי שלא נעסוד בפני היסג סיהפך למכסול בדרכי החינוך
ובדרכי עבודתנו.

האם חברי הוועדה סטתפקים בכך סאני אפנה
לוועדת הכנסת ואופיע בטס הוועדה או חברי הוועדה רוצים לבחור בטסלחת?

ה. ח. ל. ט. ה.:

על יוסבת-ראט הוועדה לנהל את המסא-וטתן
אם ועדת הכנסת בקשר לתקציב.

20.1.1953

הפרוצדורה בקטר לדיון בתקציב
בכלל ולתקציב החינוך בפרט.

ד. נצ"ד:

אינני יודעת מה יהיה גורל ההחלטה בקטר
ל-7,5% ועט כל החטיבות בדיוני ועדת
הפנים וועדת כספים, הרי תסוה סאו שבטאלות קרדינאליות סיוודות הקסורות
בעבודת החינוך וישפיעו על ארגון החינוך לא שיתפו את הוועדה לחינוך
ותרבות בדיונים אלה. בוועדה לחינוך ותרבות יושבים חברים סאו קיום
הכנת וכבר הספיקו ללסוד את הבעיות.

על-כן אני מציעה שיוסבת-ראש הוועדה
תביא את דעת כל חברי הוועדה סדוע אין סביאים סאלות אלו בפנינו,
או לפחות לסתף אותנו בדיונים.

ב. צ. ד"נורו:

אסרת, כי זוהי אלטרנאטיבה ותלינתן לי
האפשרות לבדוק את הדבר גם בסא-וסתן עם
הסודים עצמם. הודעת, ליוסב-ראש ועדת הכספים, כי דבר זה עלול לסמס סנוף
להכנסת תיקונים. החלטה שנתקבלה, אם נתקבלה, הרי היא בבחינת הסלצה
הנותנת לססלה אפשרות לבדוק את הדבר.

ה"ו"ר ט. פרטליץ:

אסול סמעלי בסיעתנו, כי הענין הוא
בבחינת סוגסר. אינני יודעת אם יצרפן
להסלצה זו סיהיה על סר החינוך והתרבות לבדוק אותה. סכל
סקום עלינו להביע את דעתנו בנידון זה. עתה לאחר שחברת הכנסת נצר
עוררה סאלה זו אפנה ליוסבי-ראש סתי הוועדות האלה ואדרוש בסס הוועדה
לחינוך ותרבות להביא ענין זה גם בפניה.

אסר לפרוצדורה בדיונים על התקציב - אני
ווזרת וסבקיית סחברי הוועדה לחינוך ותרבות היוסבים בוועדת הכנסת לעסוד על
הססר בעת הדיונים בסאלה זו ואני אדבר עם יוסבי-ראש ועדת הכנסת וועדת
הכספים כדי להגיע להחלטה סוסכמת בענין זה.

הישיבה נבעלה בטעה 13.00.